

Stegmann, Tilbert Dídac (2016). *El plaer de llegir literatura catalana*. Lleida: Pagès Editors, pp. 287

Lidia Carol Geronès
(Università degli Studi di Verona, Italia)

Tilbert Dídac Stegmann, filòleg romanista i màxim exponent de la catalanística a Alemanya, distingit amb nombrosos reconeixements a Catalunya, com ara la Creu de Sant Jordi (1985), acaba de publicar el seu últim llibre en català, *El plaer de llegir literatura catalana*. Tenint en compte el títol, pot ser que el lector s'esperï un llibre que parli de literatura catalana en general, estudiant diferents autors i diferents obres de diferents períodes, com si es tractés d'una panoràmica. No és aquest el cas. Cal fer atenció a la primera part del títol, «el plaer de llegir», clara al·lusió a l'assaig de Roland Barthes *Le Plaisir du texte* (1973). De fet, el llibre de Stegmann tracta del plaer de llegir alguns textos de la literatura catalana, entès aquest plaer a la manera de Barthes, és a dir, com aquella sensació d'eufòria, de satisfacció i de goig, que el lector sent en llegir un text, no tant per la seva perfecció estructural, gramatical o de contingut, sinó per les seves mancances (allò no-dit) i pel descobriment de certs mecanismes. Així, en aquest llibre, Stegmann, seguint el to personal del seu anterior treball (l'autobiografia *Ambaixador de Catalunya a Alemanya*, publicada també per l'editorial lleidatana, Pagès Editors) revela a aquells que llegiran el llibre, quasi com si es tractés d'una confessió íntima, els aspectes d'alguns textos de la literatura catalana que li han fet experimentar com a lector atent aquesta sensació 'barthiana' de plaer. Ho escriu Stegmann en el pròleg o «Invitació» on explica que, malgrat que al llarg de la seva vida s'hagi enamorat d'un munt de textos de la literatura catalana, en aquest llibre hi recull uns assaigs determinats que «són l'intent de compartir amb el lector aquesta passió per descobrir l'engranatge de comunicats literaris reeixits». Com si fos un rellotger minuciós, el professor alemany fa emergir en aquest llibre els mecanismes i dispositius narratius que l'han captivat més en la poesia de Joan Brossa, la novel·la *Els treballs perduts* del sociòleg valencià, Joan Francesc Mira, i la novel·la cavalleresca de Joanot Martorell, *Tirant lo Blanc*. Concretament, *El plaer de llegir literatura catalana*, conté, d'una banda, sis assaigs: tres dedicats a Brossa (dos dels quals a la seva poesia i un a la recepció de l'autor a Alemanya), un a la novel·la *Els treballs perduts* i dos al *Tirant lo Blanc*. D'altra banda,

complementen aquests sis assaigs teòrics dos textos més: una anàlisi al poema «I trobare catalan» (Als poetes catalans») de l'escriptor occità i premi Nobel (1904), Frederic Mistral, i una recapitulació contundent sobre la catalanística a Alemanya, que no només explica detalladament l'interès científic per la llengua i la cultura catalanes a Alemanya, sinó que sobretot posa en evidència la importància d'estudiar-les fora del domini lingüístic i des d'una perspectiva europea.

A *El plaer de llegir literatura catalana* Stegmann posa èmfasi, d'una banda, en un tipus de poesia (la de Joan Brossa) i d'un tipus de novel·la (*Els treballs perduts*) que van més enllà de la paraula escrita perquè (re)cerquen nous horitzons dins del propi llenguatge narratiu, establint un diàleg constant entre diferents gèneres literaris i diferents llenguatges artístics; i, de l'altra, Stegmann destaca la figura activa del lector, ja que en els dos assaigs dedicats a la novel·la *Tirant lo Blanc*, Stegmann en subratlla la seva precoç modernitat que l'autor, Joanot Martorell, aconsegueix gràcies a un estil narratiu que sap implicar «als lectors en la mateixa construcció del sentit del text convertint-nos en col·laboradors seus amb la tasca d'omplir els moments no explicitats narrativament». El paper actiu del lector (com a constructor de sentit) és també un element clau en l'anàlisi del poema de Mistral, «I trobare catalan». Stegmann mateix, o el «'Sigfrid' de la cultura catalana», com 'brossianament' l'havia definit Brossa, és en aquest llibre un hàbil lector que ens revela amb una perspectiva àmplia el plaer de llegir literatura catalana.